

NETHERLANDS

INTERNATIONAL SCIENTIFIC
ONLINE CONFERENCE

DEVELOPMENT AND INNOVATIONS IN SCIENCE

WOC
WORLD
ONLINE
CONFERENCES

DUTCH International Scientific Online
Conference:
**«DEVELOPMENT AND INNOVATIONS
IN SCIENCE»**

A collection of articles by Central Asian scholars
Issue 12, Part 2

Indexed databases:

August 30, 2022
woconf.com

DEVELOPMENT AND INNOVATIONS IN SCIENCE: a collection scientific works of the International scientific conference (30th August, 2022) – Amsterdam, Netherlands: «AID», 2022. Part 2.

Languages of publication: Dutch, Russian, English, Maldaski, Kazaqsha, o'zbek, limba rombnă, Kyrgyz tili, Հայերէն

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**DEVELOPMENT AND INNOVATIONS IN SCIENCE**». Which took place in Washington on AUGUST 30, 2022.

Conference proceedings are recomanded for scientits and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

© «AID», 2022

© Authors, 2022

TABLE OF CONTENTS | СОДЕРЖАНИЕ

SECTION 1. ARTICLES FROM CENTRAL ASIA

1.	TIJORAT BANKLARIDA KREDIR MONITORINGINI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI Mansurov Bahrom Komiljon o'g'li	4
2.	DETERMINING AND ASSESSING THE POPULATION'S ATTITUDE TOWARDS ECOLOGISTS O. M. Mamarakhimov, S.A.Tashpulatova, A. D. Khodiyeva	9
3.	ШУДГОРЛАНГАН ЕРЛАРГА ИЗМА-ИЗ ИШЛОВ БЕРАДИГАН МАШИНА ҒАЛТАКМОЛАСИНИНГ ТУРИНИ ТАНЛАШ. Мамарасулова Манирахон Турсунбоевна, Курбонова Нафиса Каримжон қизи, Пўлатова Шаҳнозахон Валижон қизи	13
4.	МУСТАҲКАМ ОИЛА - СОҒЛОМ ДУНЁҚАРАШНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ Г.Н.Рахматова, Н.Ф.Мехмонова	17
5.	THE POWER OF MIND CONTROL THROUGH HYPNOSIS Avezov Olmos Ravshanovich, Shavkatova Shakhnoza Pulot qizi	21
6.	INTERNET INFORMATION AND ITS INTERNATIONAL SIGNIFICANCE Dadakhan Raimbayev	24

TIJORAT BANKLARIDA KREDIR MONITORINGINI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Mansurov Bahrom Komiljon o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi tinglovchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7018747>

Abstract: Tijorat banklar tomonidan kredit berish yanada kengiyib bormoqda. Ular davr taraqqiyoti bilan shahdam qadam tashlash maqsadida hamda raqobat kurashiga bardosh bera olishda o'z hizmat turlarini ko'paytirishlari va rivojlantirishlari shart. Bu o'z navbatida tijorat banklari xususiy kapitalining milliy va halqaro standartlar darajasiga yaqinlashtirish bo'yicha ilmiy hamda amaliy ahamiyatga ega bo'lgan tadqiqotlar olib borilishini taqazo etmoqda. Kredit operatsiyalarini amalga oshirishda muammoli kreditlarning yuzaga kelishi, ularning buxgalteriya hisobini xalqaro standartlari talablari asosida tartibga solishni zaruriyat qilib qo'yimoqda. Ushbu zaruriyatdan kelib chiqib, tijorat banklarida kreditlar bo'yicha to'lash va ehtimoliy yo'qotishlar zahiralari jarayolari hisobini takomillashtirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Key words: Tijorat bank, samaradorlik, kredit hisobining xalqaro standartlari kapital, zaxira fondi, hisob varaq, Kredit operatsiyalari, shartnoma, balans.

Bugungi kunda Respublikamizda iqtisodiyotni rivojlantirishga yo'naltirilgan bank kreditlari hajmining oshishi, bank kreditlaridan foydalanayotgan turli mulkchilik va xo'jalik yuritish shaklidagi mijozlar miqdori ko'payishi va banklar tomonidan berilayotgan kreditlarni oqilona joylashtirish va ular samaradorligini oshirish, berilgan kreditlar hamda ular bo'yicha hisoblangan foizlarni undirib olishni ta'minlash banklar kredit portfeli ustidan doimiy nazorat qilib borish asosiy ishi deb talab qilinmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli "O'zbekiston respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi, farmoni bank tizimining boshqarish mexanizmlarining xar bir elementini o'zaro bog'liq xolda o'rganish va tahlil etish orqali mavjud muammolarni echimini topish va ularni o'z vaqtida bartaraf etishni taqozo etadi. Hozirgi kunda bank aktivlari tarkibida kreditlarning ulushi 80 foizga, kredit portfeli tarkibida uzoq muddatli kreditlarning ulushi 95 foizga, xorijiy valyutadagi kreditlarning ulushi 55 foizga yaqin bo'lishi kredit riskining darajasi yuqoriligidan hamda u to'g'risida ma'lumotlar tez va sifatli shakllanish zarurligidan dalolat beradi. Tijorat banklar tomonidan kredit berish yanada kengiyib bormoqda. Ular davr taraqqiyoti bilan shahdam qadam tashlash maqsadida hamda raqobat kurashiga bardosh bera olishda o'z hizmat turlarini ko'paytirishlari va rivojlantirishlari shart. Bu o'z

navbatida tijorat banklari xususiy kapitalining milliy va halqaro standartlar darajasiga yaqinlashtirish bo'yicha ilmiy hamda amaliy ahamiyatga ega bo'lgan tadqiqotlar olib borilishini taqazo etmoqda. Shuningdek, tijorat banklari nafaqat sub'ektlarni kreditlash balki, ushbu resurslardan kutiladigan natijani buxgalteriya hisobi orqali nazorat qilishni taqazo etadi. Shuningdek, kredit operatsiyalarini amalga oshirishda muammoli kreditlarning yuzaga kelishi, ularning buxgalteriya hisobini xalqaro standartlari talablari asosida tartibga solishni zaruriyat qilib qo'yimoqda. Ushbu zaruriyatdan kelib chiqib, tijorat banklarida kreditlar bo'yicha to'lash va ehtimoliy yo'qotishlar zahiralari jarayolari hisobini takomillashtirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Hozirgi kunda xar bir tijorat banki o'zining kredit siyosatini ishlab chiqib, kredit munosabatlarini ushbu siyosat orqali yuritadilar Markaziy bank esa kreditlash bo'yicha umumiy ko'rsatmalar beradi. Shu o'rinda kredit liniyalari haqida to'xtalib o'tsak. Xorijiy bank amaliyotida kreditlashning ikki usuli ma'lum. Birinchi usulning ahamiyati har bir ssuda individual tartibda ko'rib chiqilishidadir. Kredit ma'lum maqsaddagi mablag' ehtiyojini qondirishga beriladi. Ushbu usul aniq muddatga kredit ajratishda qo'llaniladi. Ikkinchi usulda kredit bank tomonidan qarz oluvchiga oldindan belgilab qo'yilgan kredit limiti bo'yicha beriladi, bunda qarz oluvchi unga qo'yilgan to'lov hujjatini o'z vaqtida to'lash majburiyatini oladi. Kreditlashning ushbu shakli kredit liniyasi deb ataladi. Ochilgan kredit liniyasi kredit hisobiga barcha hisob-kitob pul hujjatlarini bank va mijoz o'ptasidagi shartnomaga asosan to'lash 1 yilga ochiladi, ammo kredit liniyasi undan qisqa muddatga ham ochilishi mumkin. Kredit liniyasi muddati davomida mijoz bank bilan qo'shimcha kelishuvni istagan vaqtida kredit olishi mumkin. Ammo bank qarz oluvchining moliyaviy holatini zaiflashganini aniqlasa, mijozga belgilangan limit chegarasida kredit berishdan bosh tortishi mumkin. Kredit liniyasi, odatda, moliyaviy barqaror va e'tiborli mijozlarga ochiladi. Mijoz iltimosiga binoan kreditlash limiti qayta ko'rib chiqilishi mumkin. Kredit liniyasi - bank yoki boshqa kredit tashkilotining qaroluvchiga ma'lum davr mobaynida kelishilgan limit doirasida huquqiy jihatdan rasmiylashtirilgan kredit berish majburiyatidir. Kredit liniyasining ochilishi kreditor va qarzdorning uzoq muddat davomidagi xamkorligini anglatadi. Shu o'rinda xalqaro kredit liniyasiga ta'rif berib o'tsak: xalqaro kredit liniyasi bu xalqaro miqiyosda qarz oluvchiga ma'lum davr mobaynida kelishilgan limit doirasida huquqiy jihatdan rasmiylashtirilgan kredit berish majburiyatidir.

Hozirgi kunda mamlakatimizda iqtisodiyot tarmoqlarini jadal rivojlantirishni ta'minlashga qaratilgan investitsiya loyihalarini samarali va o'z vaqtida amalga oshirish maqsadida xalqaro moliya institutlari va donor mamlakatlar mablag'larini faol jalb etish bo'yicha izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shundan kelib chiqqan holda, mazkur chora-tadbirlar doirasida «iqtisodiy jihatdan asoslantirilgan investitsiya loyihalarini ularning moliyalashtirish manbalari aniq belgilangan holda samarali amalga oshirilishini ta'minlaydigan, shuningdek, ularni amalga oshirish bo'yicha mablag'larning nooqilona sarflanishini istisno etadigan, mamlakatni rivojlantirish davlat dasturlarini shakllantirish va moliyalashtirishning sifat jihatdan yangi tartibi joriy etildi» . Yaqin o'rta muddatli istiqbolda korxonalarni modernizatsiyalash bo'yicha kutilayotgan ehtiyojlar hamda O'zbekiston iqtisodiyotining moliyaviy imkoniyatlaridan kelib chiqib, aytish mumkinki, yaqin yillarda bank tizimi jami kredit portfelida investitsion kreditlarning yanada o'sishini kutish mumkin. Bu esa, tijorat banklarining investitsion loyihalarni moliyalashda bank risklarini boshqarish zaruratini yuzaga keltiradi va dolzarbligini oshiradi. Alohida ta'kidlash o'rinliki, investitsion loyihalarni moliyalashtirish bankning yuqori riskli faoliyati hisoblanib, bu turdagi risklarni boshqarish murakkab va ko'p pog'onali jarayon hisoblanadi. Shundan kelib chiqib, investitsion loyihalarni moliyalashtirish bilan shug'ullanuvchi tijorat banklari riskni boshqarish maqsadida risk-menejment jarayoniga ko'maklashuvchi o'ziga xos modellarni shakllantirishlari muhim ahamiyat kasb etadi. Bank investitsiya faoliyatiga o'z mablag'lari bilan birga, tashqaridan moliyalashtirish manbalarini jalb etish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqishi kerak. Odatda, har qanday investitsion tadbirkorlik muayyan maqsadga yo'naltirilgan, mukammal darajada yaratilgan investitsiya g'oyasiga asoslanadi. Mukammal darajada shakllantirilgan va asoslangan investitsiya g'oyasi investitsiya loyahasining qaror topishiga olib keladi.

Investitsion faoliyatni moliyalashtirishning bozor mexanizmlarini nazariy jihatlari qator iqtisodchi olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Jumladan, professor Mirkinning fikriga ko'ra, investitsiyalarni moliyalashtirishning real, istiqbolli shakli kompaniyalarning jamg'armalarini ikkilamchi bozordan aksiyadorlik kapitaliga joylashtirishni ko'paytirish hisoblanadi, ammo investitsiyalarni moliyalashtirishning manba darajasi juda past.

Kredit liniyasi bir yildan oshmagan xar qanday muddatga to'lov hujjatlarini to'lash uchun beriladi, u qayta tiklanadigan va tiklanmaydigan bo'lishi mumkin. Bunda limit tugagandan so'ng bank va qarzdor o'rtasidagi munosabat o'z

payoniga etadi. Ushbu berilgan ta'riflardan ko'rinib turibdiki kredit liniyasida qarz berish muddatlari turlicha T.Kosterining fikricha kredit liniyasi qisqa muddatga ochiladi, O.Lavrushinning fikricha muddat ahamiyatga ega emas bo'lib, asosiy e'tibor kreditning maqsimal miqdoriga karatiladi. Bulardan xulosa qilgan holda xalqaro kredit liniyasiga quyidagicha ta'rif bersak maqsadga muvofiq bo'ladi: xalqaro kredit liniyasi xalqaro moliya institutlari tomonidan qarz oluvchilarga ma'lum bir muddatga kredit limiti doirasida kredit berish majburiyatini anglatadi. Davom ettiriladigan va ettirilmaydigan kredit liniyalari o'zaro farqlanadi. Davom ettirilmaydigan kredit liniyasi ochilib ssuda berilgan va qaytarilgandan keyin mijoz va bank o'rtasidagi aloqalar tugatiladi. Davomlashtiriladigan kredit liniyasida kredit belgilangan limit asosida avtomatik ravishda beriladi va qaytariladi. Agar, bank tomonidan mijozga kredit liniyasi ma'lum tovarlarga bir shartnoma bo'yicha bir yil ichida pul to'lash uchun ochilgan bo'lsa, kredit liniyasi maqsadli bo'ladi.

Kreditlash usuli kredit berishda va qaytarishda ishlatiladigan kredit hisobvarag'ini shaklini tanlab beradi. Banklar kreditlash operatsiyalarini amalga oshirish uchun ssuda schyotlarini ochadilar. Bank tomonidan beriladigan kreditlar muddatiga ko'ra qisqa va uzoq muddatli bo'lishi mumkin. Banklarda kreditlar hisobini tashkil qilishda buxgalteriya hisobida umumqabul qilingan tamoyillardan foydalaniladi: buxgalteriya hisobini ikki yoqlama yozuv usuli yuritish; uzluksizlik; xo'jalik operatsiyalari, aktivlar va passivlarni pulda baholanishi; aniqlik; hisoblash; oldindan ko'ra bilish (ehtiyotkorlik); mazmunning shakldan ustunligi; ko'rsatkichlarning qiyoslanuvchanligi; moliyaviy hisobotning betarafligi; hisobot davri daromadlari va xarajatlarning muvofiqligi; aktivlar va majburiyatlarning haqiqiy baholanishi.

Kredit operatsiyalarni hisobga olish uchun kredit hisobvaraqlaridan va balansdan tashqari hisobvaraqlaridan foydalaniladi. Bunda bir martalik va kredit liniyasidan foydalanilgan holda kredit operatsiyalari hisobga olinadi. Kredit olish uchun bankda xar bir kredit bo'yicha alohida kredit hisobvarag'i ochiladi. Mijoz kredit olish uchun bankga belgilangan tartibda hujjatlar paketini rasmiylashtirilib topshiradi. Kredit komissiyasining qaroriga ko'ra kredit berish lozim deb topilsa bank va kredit oluvchi o'rtasida kredit shartnomasi tuziladi. Kredit shartnomasida kreditning nima maqsadda olinishi, muddati, summasi, qaytarilish tartibi, kredit uchun to'lovlar, tomonlarning majburiyatlari, javobgarligi, boshqa shartlar ko'rsatiladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, bank kreditlari buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotda aniq hamda to'g'ri aks ettirish davrida aks ettiriladi. Kredit ajratilgandan so'ng kredit monitoringi o'tkazilishi ustidan nazoratni kuchaytirish. Berilgan kreditlarni monitoring qilish orqali kreditdan qanday maqsadda foydalanilayotganligi va qay darajada samaradorlikka erishilayotganligini aniqlash mumkin. Banklarda kreditni berish va undirish jarayoni yuzasidan amalga oshiriladigan ishlarni ommaga yetkazish. Yana shu yo'l bilan shubhali va umidsiz ssudalarning tasniflangan kredit hajmidagi salmog'ini qisqartirish. Banklarda yuqori likvidlikka ega bo'lgan garov obyektlaridan foydalanishni kuchaytirish. Kreditlarni undirishni kuchaytirish maqsadida bank xodimlari va mijoz o'rtasidagi aloqadorlikni kuchaytirish va mijoz o'rtasida doimiy ravishda ma'lumot olib turishni tashkil etish. Muxtasar qilib aytadigan bo'lsak, tijorat banklari tomonidan ajratilayotgan kreditlar hajmi yil o'sib bormoqda va bu mamlakatimiz iqtisodiyotini o'sishiga juda katta ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bilan bir qatorda banklar o'zlariga katta xatarni ham olishmoqda.

Использованная литература:

1. Абдикаримова Д.Р. Банк кредитлари гаров таъминотини бахдлаш. Монография. - Т.: «Идтисод-Молия», 2016. - 168 б.
2. Mamatov B.S., Xujamqulov D.Yu., Nurbekov O.Sh. Investitsiyalarni tashkil etish va moliyalashtirish. Darslik. - Т.: Iqtisod-moliya, 2014.
3. Абдикаримова Д.Р. Банклар гаров таъминотини баҳолаш зарурлиги ва асосий тамойиллари.// «Молия» журнали. – Тошкент, 2015. - №4. – Б. 58-63.
4. Абдикаримова Д.Р. Ўзбекистонда баҳолаш институтининг шаклланиш ва ривожланиш босқичлари.// «Молия» журнали. – Тошкент, 2016. - №1. – Б.
5. Абдикаримова Д.Р. Хориж амалиётида банк кредитлари бўйича гаровни баҳолашнинг асосий тамойиллари ва таъминот турлари.//«Biznes- эксперт» журнали. – Тошкент, 2016. - №3. – Б. 29-33.

DETERMINING AND ASSESSING THE POPULATION'S ATTITUDE TOWARDS ECOLOGISTS

O. M. Mamarakhimov, S.A.Tashpulatova, A. D. Khodiyeva

National University of Uzbekistan, Uzbekistan

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7019809>

Abstract

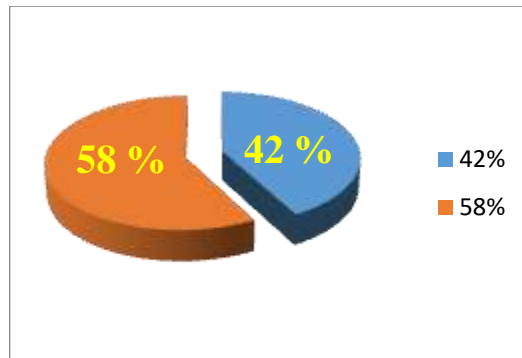
The article is about the determination and analysis of the population's attitude to volunteers and specialists working in the field of ecology and interested in nature protection based on a special survey. The research was carried out in the form of a questionnaire, for five days, using the "Telegram" messenger. According to the results of the anonymous survey, 355 people read the questionnaires, but more than 149 people (42%) actively answered the survey questions.

Key words: Ecologist, nature-loving volunteer, eco-activist, ecological education, ecological activity.

Ecologist – one who advocates for the protection of the environment and biosphere from misuse from human activity through such measures as ecosystem protection, waste reduction and pollution prevention [1]. Ecologists are persons who play an important role in nature protection. Their salary should be sufficient for all the needs of the specialist. Ecologist's average monthly salary in US is \$ 4,888 [2], for Germany is 5,710 € [3], in Uzbekistan, the monthly salary for ecologists is 1.5 million sums (more than 100 \$) (2022) [4]. In addition, the reputation and position of the environmentalist in the society should be high.

Below are the results of a small research conducted in order to check and analyze the attitude of our people to ecologists. The research was conducted in the form of a questionnaire. "Telegram" messenger was used for this purpose. The research was conducted anonymously for 5 days, consisting of 5 questions, two or three different answers, and 355 people got acquainted with the electronic questionnaire directly, of which 42% (149 people) answered the questions. 58% (206 people) of those who got acquainted with the questionnaire did not answer the questionnaire questions (Figure 1).

Figure 1.

Inactive (58 %) and active (42 %) participants

As it can be seen from the results of the analysis, the weight of those who are not interested in the topic of the questionnaire is high, which proves the low level of ecological culture and ecological knowledge.

The first question of the survey, that is, "Do you think that those who work in the field of ecology are paid a satisfactory salary?" 156 people answered the question, of which 19% answered "Yes", 41% answered "No", and 40% answered "I don't know" (Figure 2).

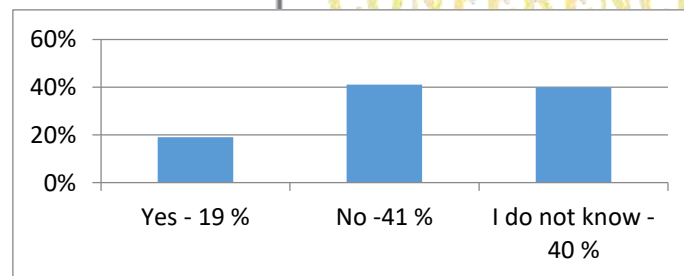
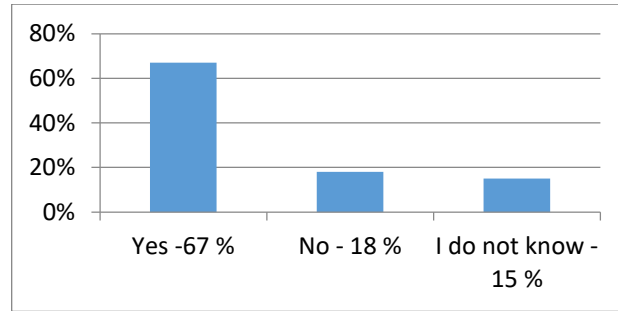

Figure 2.

The second question of the survey, that is, "Do you think that the financial and spiritual support of ecologists and nature conservation volunteers is also a form of caring for nature?" 147 people answered the question, of which 67% answered "Yes", 18% answered "No", and 15% answered "I don't know" (Figure 3).

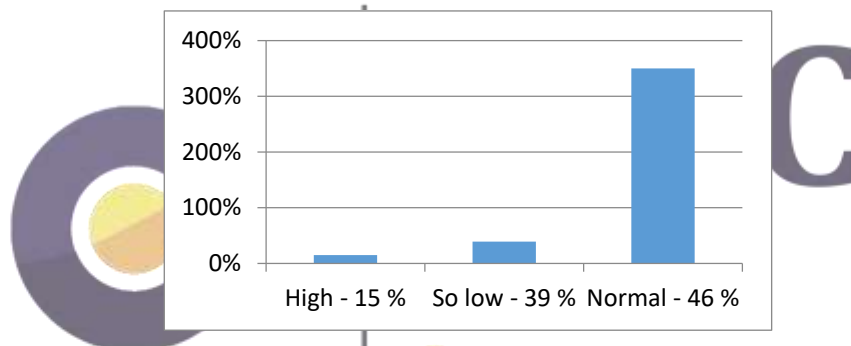

Figure 3.

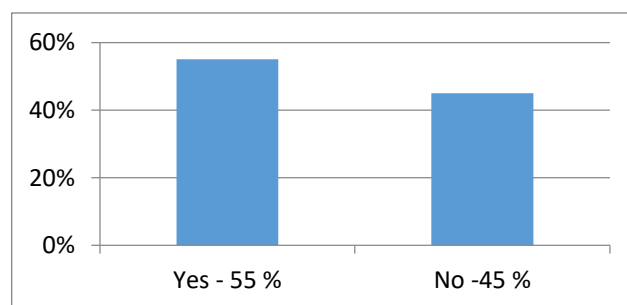
The third question of the survey, that is, "What is the position of ecologists and nature activists in society?" 148 people answered the question, of which 15% answered "High", 39% answered "Very low", 46% answered "Normal" (Figure 4).

Figure 4.

The fourth question of the anonymous survey, that is, "Would you support if your child wishes to become an environmentalist in the future?" 147 people answered the question, of which 55% answered "Yes", 45% answered "No" (Figure 5).

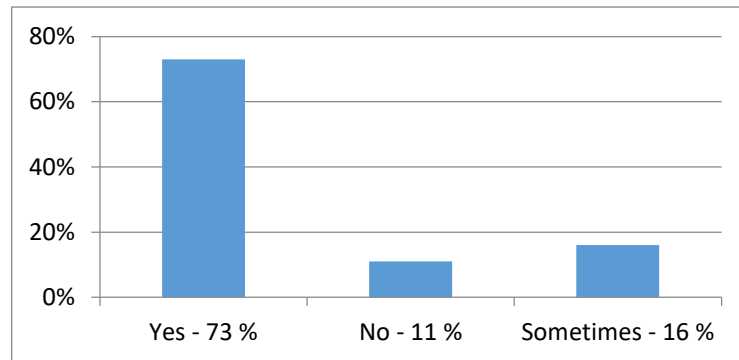
Figure 5.

The fifth question of the anonymous survey, that is, "Would you personally like to help nature lovers and environmentalists?" 149 people answered the question, of which 73% answered "Yes", 11% answered "No", and 16% answered "Sometimes" (Figure 6).

Figure 6.

Analyzing the results of the survey, the following conclusions can be drawn. Most of our people did not want to be active, which is a sign of lack of interest in environmental issues. A large percentage of respondents think that ecologists' monthly salary is low and expressed the need to support environmentalists and eco-activists. Most of the participants think that the reputation of ecologists is normal in society. The percentage of respondents who believe and support that their children will become environmental specialists in the future is high. A large percentage of respondents indicated that they always want to personally help ecologists.

Использованная литература:

- [1] <https://en.wiktionary.org/wiki/ecologist>
- [2] <https://www.indeed.com/career/ecologist/salaries>
- [3] <http://www.salaryexplorer.com/salary-survey.php?loc=81&loctype=1&job>
- [4] <http://kun.uz/54795553>

ШУДГОРЛАНГАН ЕРЛАРГА ИЗМА-ИЗ ИШЛОВ БЕРАДИГАН МАШИНА ҒАЛТАКМОЛАСИНИНГ ТУРИНИ ТАНЛАШ.

¹Мамарасулова Манирахон Турсунбоевна

²Курбонова Нафиса Каримжон қизи

³Пўлатова Шаҳнозахон Валижон қизи

¹Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти
Қишлоқ хўжалиги машиналари ва техник сервисни ташкил этиш
кафедраси доценти

²⁻³Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти
Агроинжинерия ва гидромелиорация факультети 3-курс талабаси
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7021169>

Abstract

Ғалтакмоланинг мақбул турини танлаш мақсадида ўтказилган адабиётлар таҳлилидан келиб чиқиб, планкали, тишли планкали ва прутокли ғалтакмолаларнинг таққослов синовлар натижалари орқали комбинациялашган машинада қўллаш учун планкали ғалтакмола танлаб олинди.

Key words: Ғалтакмола, планкали, тишли планкали, прутокли, рама, тик босим кучи, текислагич, уваланиш, зичлик, тортишга қаршилиқ

Таққослов синовларини ўтказиш учун бир хил 40 см диаметрли ва қамраш кенглиги 1,5 м га эга бўлган планкали, тишли планкали ва прутокли ғалтакмолалар ва улар ўрнатиладиган махсус рама (лаборатория-дала қурилмаси) ишлаб чиқилди ҳамда уларнинг тажриба нусхалари тайёрланди ишлаб чиқилган ғалтакмолаларнинг ишчи қисмлари тасвирланган.

Лаборатория-дала қурилмаси унга турли вариантдаги ғалтакмолаларни ўрнатиш имконини берадиган ҳамда уларга бериладиган тик босим кучини кенг оралиқда ўзгартириш имкониятига эга этиб ишланди.

Таққослов синовлари буғдой йиғиштириб олингандан кейин суғорилиб шудгорланган ва юзасига дискли ғалтакмолалар ва текислагич билан жиҳозланган машина билан ишлов берилган майдонда ўтказилди.

Синовлар МТЗ-80 тракторининг учинчи ва тўртинчи узатмаларида ўтказилди. Баҳолаш мезони сифатида 0-10 см қатламдаги тупроқнинг уваланиш сифати, зичлиги ҳамда ғалтакмолаларнинг тортишга қаршилиқлари олинди. Бунда тупроқнинг уваланиш сифати ва зичлиги, тортишга қаршилиги аниқланди.

Турли ғалтакмолалар таққослов синовларининг натижалари

Ғалтакмола тури	Қуйидаги ўлчамдаги (мм) фракциялар миқдори, %			Тупроқнинг зичлиги, г/см ³	Ғалтакмолаларнинг тортишга қаршилиги, Н/м
	>50	50-25	<25		
V=6,2 км/соат					
Планкали	6,8	9,2	84,0	1,24	202
Тишли планкали	3,4	7,2	89,4	1,22	228
Прутокли	9,6	9,1	81,3	1,25	193
V=8,3 км/соат					
Планкали	5,9	6,7	87,4	1,21	246
Тишли планкали	2,3	6,1	91,6	1,20	247
Прутокли	9,5	7,8	82,7	1,22	218

Синовларда олинган натижаларга кўра қуйидагиларни таъкидлаш мумкин:

- тупроқнинг уваланиш сифати бўйича тишли планкали ғалтакмола планкали ва пруютокли ғалтакмолаларга нисбатан юқори кўрсаткичларга эга бўлган. Пруютокли ва планкали ғалтакмола кесакларни унга нисбатан бир мунча сифатсиз майдалаган. Натижада пруютокли ва планкали ғалтакмолалар билан ишлов берилганда тишли планкали ғалтакмолалар ишлов берилганга нисбатан ўлчами 25 мм дан кичик фракциялар миқдори мос равишда 8,1-8,9 ва 4,2-5,4 фоизга кам, ўлчами 50 мм дан катта бўлган фракциялар миқдори эса 6,2 -7,2 ва 3,4-3,6 фоизга кўп бўлган;

- тупроқнинг зичлиги ҳар уччала ғалтакмолада деярли бир хил бўлган;

- тензометрия натижалари бўйича тишли планкали ғалтакмола тортишга

энг катта, прутокли ғалтакмола эса энг кам қаршилиқ кўрсатган. Буни уларнинг тупроққа ботиш чуқурликларидаги фарқ билан изоҳлаш мумкин.

Тушунарлики тишли планкали ғалтакмола тупроққа чуқурроқ, прутокли ғалтакмола эса саёзроқ ботган.

Агрегат ҳаракат тезлигини 6,2 км/соатдан 8,3 км/соат га ортиши тупроқ уваланиш сифатини яхшиланиши, зичлигини камайиши ҳамда ғалтакмолаларнинг тортишга қаршилигини ортишига олиб келган.

Шудгорга фақат дискли ғалтакмолалар ва текислагич билан жиҳозланган, яъни ғалтакмоласиз машина билан ишлов берилганда тупроқ уваланиш сифати, зичлиги ва юза қисмининг текисланиш даражаси бўйича экиш фонига қўйиладиган талабларга жавоб бермайди.

Кузатувлардан шу нарса маълум бўлдики, планкали ва тишли планкали ғалтакмолалар ўтгандан кейин дала юзида 3-4 см қалинликда тупроқдаги намликнинг сақланишини таъминлайдиган майин қатлам ҳосил бўлган, прутокли ғалтакмола ўтгандан кейин бундай қатлам етарли даражада ҳосил бўлмади.

Юқорида таъкидланганлардан келиб чиқиб шудгорланган ерларга изма-из ишлов беришда қўлланиладиган комбинациялашган машинага тишли планкали ғалтакмола ўрнатилса тупроқдаги намликни сақланиши талаб даражасида бажарилган. Бундан ташқари тупроқни яхши уваланиши кузатилган.

Использованная литература:

1. Мамарасулова М.Т. Шудгорланган ерларга изма-из ишлов берадиган комбинациялашган машина // Agro ILM (O'zbekiston qishloq xo'jaligi журнали илмий иловаси). – Тошкент, 2020. Махсус сон. – №70, – Б. 100-101.

2. Имомқулов Қ.Б, Мамарасулова М.Т, Мўйдинов У.М. Шудгорланган ерларга изма-из ишлов берадиган машина ғалтакмоласининг турини танлаш бўйича ўтказилган таққослов синовларининг натижалари // Сув ва ер рурсурлари Аграр-гидромелиоратив илмий-оммабоп журнал. – Бухоро. ТИҚХММИ Бухоро филиали. 2020. -Б. 23-29.

3. Мамарасулова М.Т, Мамадалиев М.Х., Абдирахмонов Р.А. Результаты проведенных экспериментальных исследований комбинированного дискового машины // Экономика и социум – Россия. №2(93) 2-часть. 2022. -СТР. 739-742

4. Mamarasulova M.T, M.Kh.Mamadaliyev, R.A.Abdirkhmonov. Theory and experimental results of surveys to determine the diameter of teeth plank // International Journal of Mechanical Engineering Vol. 7 No. 3 March, 2022. -Page 578-581

5. Mamarasulova M.T, Б.Р.Каримжонов Тупроққа ишлов берувчи комбинациялашган машина ғалтакмоласининг параметрларининг мақбул қийматларини аниқлаш // LABORATORIUM WIEDZY Artur Borcuch. ISSN: 2545-0573

WOC
WORLD
ONLINE
CONFERENCES

**МУСТАҲҚАМ ОИЛА - СОҒЛОМ ДУНЁҚАРАШНИ
ШАКЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ****Г.Н.Рахматова¹**

Тадқиқотчиси

Н.Ф.Мехмонова²

инглиз тили ўқитувчиси

¹Бухоро муҳандислик-технология институти²Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирлиги

Бухоро академик лицейи

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7024460>

Республикамызда маънавий баркамол, жисмоний соғлом авлодни тарбиялашга катта эътибор берилмоқда. Бу вазифани бажариш Ўзбекистонимизни келажакда ривожланган мамлакатлардан бирига айлантиришнинг муҳим шартидир. Буюк давлатнинг пойдеворини мустаҳкам, соғлом оила авлодлари барпо этади.

Мустақиллик йилларида ёшларни оила ва унда сақланиб келаётган азалий қадриятлар таъсирида ахлоқан тарбиялаш муаммоси кўплаб назарий ва эмпирик изланишлар предметига айланмоқда. Зеро, бундай ёндашув ўтмиш алломаларнинг фалсафий-ғоявий қарашлари, оила ва оилавий тарбия масалаларига бағишланган ўғитлари; маъно-моҳиятига мосдир. Шарқнинг буюк мутафаккирлари саналмиш Аҳмад ал-Фарғоний, Маҳмуд аз-Замахшарий, Абу Наср ал-Фаробий, Абу Бакр Муҳаммад ибн Ал-Аббос Ал Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Ибн Сино каби ўнлаб алломалар қарашларида бола тарбиясида энг муҳим ижтимоий омил сифатида оила, ота-онанинг дунёқараши, тарбия услублари ва бунда жамият эътироф этган меъёрларнинг оила қадриятларига- мувофиқлиги тамойили ўз ифодасини топган. Чоп этилаётган қатор рисола ва китобларда, илмий ва оммабоп мақолаларда ҳам бу масаланинг турли жиҳатлари ёритилмоқда.

Болаларда билимларни эгаллашга бўлган интилиш, ижтимоий фаолиятнинг-шаклланишида ота-оналарнинг самарали иштирок этишлари ҳал қилувчи омил бўлиб, бу оила тарбиясини муваффақиятли амалга оширишнинг зарур шартларидан бири ҳисобланади. Оила тарбиясида болалар ҳаётини тўғри ташкил этиш уларни вақтдан самарали ва унумли фойдаланишларининг асосий гаровидир. Болаларнинг оиладаги вақтини ўйин, меҳнат ва ўқиш фаолиятлари бўйича тўғри тақсимлаш ниҳоятда муҳимдир. Оила жисмоний ва психологик жиҳатдан соғлом, маънавий баркамол, меҳнат, ижтимоий ҳамда оилавий ҳаётга

тайёр шахсни шакллантириб бериши лозим. Оила тарбиясининг мазмуни болаларга ижтимоий тарбиянинг мазкур йўналишлари - жисмоний, ахлоқий, ақлий, эстетик, меҳнат, экологик, иқтисодий, ҳуқуқий, сиёсий-ғоявий ҳамда жинсий таълим-тарбия бериш, уларда фаолият кўникма ва малакаларини шакллантиришдан иборат.

Оила тарбиясида болаларни ақлий жиҳатдан тарбиялаш ҳам муҳим ўрин тутади. Бу борадаги дастлабки ва муҳим вазифа ота-она томонидан боланинг қизиқиш ва эҳтиёжларини кўра билиш асосида тасаввур, идрок, тафаккур, хотира ҳамда диққатни такомиллаштиришга ёрдам берувчи машғулотларга жалб этишдан иборат.

Ахлоқий тарбия оила тарбиясининг ўзагини ташкил этади. Унинг мақсади болаларда энг олий ахлоқий сифатлар, ота-она ҳамда оиланинг бошқа аъзолари, шунингдек атрофдагиларга нисбатан адолат, меҳр-муҳаббат, катталарга ҳурмат, кичикларга виждон, ор-номус, ғурур, бурч, инсонпарварлик, меҳнатсеварлик, саховат, тўғрисиўзлик, камтарлик мурувват, интизомни ижтимоий англаш ва ҳоказоларни шакллантиришдан иборатдир.

Инсон баркамоллигининг дастлабки асослари ҳам оилада шаклланиши шубҳасиз. Жамият мустақкам маънавий ва ахлоқий жиҳатдан соғлом оиладан манфаатдордир. Шу сабабли ҳукуматимиз оилани мустақкамлашни, болалар тарбияси, шунингдек, ижтимоий турмуш шароитларини яхшилашда ёрдам беришни давлат аҳамиятига молик иш деб билади.

Тарихга назар ташласак, ота-боболаримиз оилага жуда катта эътибор берганликларининг шоҳиди бўламиз. Форобой, Беруний, Ибн Сино, А.Навоий, А.Жомий сингари буюк алломаларимизнинг асарларида ҳам оила аъзолари ўртасида ўзаро муносабатлар, бола тарбиясида ота-онасининг, оиланинг ўрни масаласига алоҳида аҳамият қаратилган. Ибратли ҳикоятлар, ривоятлар, фарзандларига мактублар, ҳикматли сўзлар орқали насиҳатларни ҳаётий хулосаларни ёзиб қолдирганлар. Ўтган асрнинг бошларида яшаган М.Бехбудий, А.Фитрат, А.Авлоний, А.Қодирий, Чўлпон каби маърифатпарвар зиёлилар баркамол авлодни тарбиялашнинг ягона чораси -оила асосларини тўғри қуриш эканлигини, оилани мустақкамламасдан туриб жамият тараққиётига эришиб бўлмаслигини таъкидлаганлар.

Муқаддас заминимизда қадимдан миллий урф-одат ва анъаналаримизни ёш авлод онгига сингдиришда, уларни жисмонан

баркамол, маънан етук, меҳр-оқибатли инсонлар қилиб тарбиялашда оила муҳити муҳим ўрин эгаллаб келган. Кексаларнинг ибратли ҳаёт йўли, ўғитлари, йиллар силсиласида тобланган тажрибаси ёшларимизнинг тўғри йўлни танлашларида йўлбошчи вазифасини ўтамоқда,

А.Фитратнинг “Оила” рисоласида оила қуришнинг асл мазмуни, ота-она ва фарзанд ҳуқуқлари, оилавий муносабатлар масаласи батафсил ёритилган. А.Фитрат шундай ёзади: “Болаларни ўзига ишонган кучли, топқир, чаққон ва ақлли қилиб тарбиялаш учун ўз қадр-қимматини, шаънини ҳурмат қилиш руҳини тарбия қилмоқликни шунинг билан бирга, ён атрофдаги одамлар билан ҳисоблашишни ўргатмоқ керак. Қаерда оила муносабати кучли интизомга таянса, мамлакат ва миллат шунча кучли ва муаззам бўлади”.

Юсуф Хос Хожиб "оиладаги" энг улуғ фазилат, эзгу қилиқ ва гўзал хулқдир. Иккинчиси ростлик, учинчиси ҳаёт ҳисобланади. Мана шу уч фазилат бирлашса киши бахтиёр бўлади, қут-иқбол унинг ҳузурига бош уриб келади. Чунки кишининг хулқи гўзал бўлса уни барча халқ севади. "Хулқи юз бўлган кишига тўрдан жой тегади", – деганлар.

Қадимдан шундай гап қолган "Қуш уясида кўрганини қилади" яъни, ҳа ота-онасига тортибди, дейишади.

Яхши хулқ ҳам ёмон хулқ ҳам болаларга аввало ота-оналардан ўтади.

Демак, ҳар бир ота-она ўз фарзандига яхши хислатларни болалигидан сингдиргани маъқулдир. Шунда у улғайган сари ориятли, номусли, бурчни ҳис қиладиган хушмомала, одобли, беморларга ҳамдард бўлади. "Ҳадиси шарифда" "Сабр ва бардош тангридан, шошқолоқлик эса шайтондандир" деган улуғ сўзларни эслаб ўтиш жоиздир. Шундай экан оиланинг катта ёшдаги аъзоларининг болага қўядиган талабларни ҳамда уларга тарбиявий таъсир кўрсатишларда сўз билан ишнинг бир бўлиши муҳим рол ўйнайди. Оилада бундай бирликни бўлмаслиги бола хулқ-атворида салбий таъсир кўрсатиши муҳим. Бола тарбияси мактаб, оила жамоатчилик ва меҳнат жамоаларини ҳамкорлигида олиб борилса, тарбияда кўзланган мақсадга эришиш мумкин. Шу боис кейинги пайтларда маҳалла-куйларда, турар жойларда олиб борилаётган тарбиявий ишларнинг кўлами анча кенгайди.

Абдулла Авлонийнинг «Туркий гулистон ёхуд ахлоқ» асарида ватанга муҳаббатни энг олий туйғу сифатида таърифлайди. Унинг ватан ҳақидаги фикрлари «Ватанни суймак» бобида ўз ифодасини топган. Олим аввало, «Ватан» тушунчасига таъриф беради: «Ватан. Ҳар бир кишининг туғилиб

Ўсган шаҳар ва мамлакатини шул кишининг ватани дейилур. Ҳар ким туғилган, ўсган ерини жонидан ортиқ суяр... биз Туркистонликлар ўз ватанимизни жонимиздан ортиқ суйганимиз каби, араблар Арабистонларини, қумлиқ, иссиқ чўлларини, эскимолар шимол тарафларини, энг совуқ ва музлик ерларини бошқа ерлардан зиёда суярлар» деб, бошқа юртга ҳижрат қилганлари ва умр бўйи ўз ватани ҳижронида яшаб ўтишини айтиб ўтган.

Шарқ мутафаккирларининг барча педагогик қарашларини кенг миқёсда ўрганиш, улар қолдирган улкан мероснинг энг яхши жиҳатларини оилага, ҳаётга олиб кириш, улардан тарбия жараёнида унумли фойдаланиш асосий вазифамиздир. Шарқ мутафаккирлари қолдирган бой мерослар мустақиллик кунини яратишда, болаларимизнинг маънавий дунёсини, соғлом дунёқарашини бойитишда муҳим манба бўлиб хизмат қилади.

WOC
WORLD
ONLINE
CONFERENCES

THE POWER OF MIND CONTROL THROUGH HYPNOSIS

Avezov Olmos Ravshanovich¹

Associate Professor of

Shavkatova Shakhnoza Pulot qizi²

Student of

¹Bukhara State Pedagogical Institute

²Bukhara State University

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7030524>

ANNOTATION

The main essence of the article is the effect of hypnosis on the human mind, its influence, positive and negative features of hypnosis. For many years, information has been given about the areas in which hypnosis is used and the experiences that occur in a person in a hypnotic state. Researches and their results are also cited in the article.

Key words: hypnosis, consciousness, sleep, empiric, attention, hallucination, delusion, amnesia, posthypnotic amnesia, trance, superficial sleep.

Introduction Hypnosis is a special psychological state characterized by the functioning of a person at a level of consciousness with certain physiological properties, only superficially similar to sleep and different from the normal conscious state. This state is characterized by a high level of receptivity and sensitivity, which is usually given as much importance to internal empirical perceptions as it is to external reality. To some extent, we are all ready to be offered hypnosis. When people talk about standing with their eyes closed and moving backwards and forwards, most people are actually walking quite a bit. In fact, anyone who can focus and visualize can experience some degree of hypnosis. And almost everyone experiences hypnotic sensitivity.

The main part

A central phenomenon of hypnosis is suggestibility, the level of receptivity and sensitivity to suggestions and warnings provided by the hypnotist. Appropriate suggestions from a hypnotist can produce a wide range of psychological, emotional, and motor responses in deeply hypnotized individuals. By accepting and responding to prompts, the subject can pretend to be deaf, blind, paralyzed, hallucinating, delusional, amnesiac, impervious to pain, or uncomfortable bodily states. In addition, the subject may display various behavioral responses that the hypnotist sees as reasonable or desirable responses to the situation suggested by the hypnotist.

Results and discussion

Can hypnosis make people do things against their will? The researchers encouraged hypnotized people to perform a dangerous action (putting one hand in "acid" and throwing the "acid" into a reservoir). A day later, these hypnotized individuals entered the exhibit, with no knowledge of their behavior and categorically denied that they were following such orders. The hypnotized person appears to be listening only to the hypnotist's messages and responds in an uncritical, automatic manner, usually ignoring all aspects of the environment except those indicated by the hypnotist. In a state of hypnosis, a person tends to see, feel, smell, and otherwise perceive according to the suggestions of the hypnotist, even if these suggestions contradict the actual stimuli present in the environment. The effect of hypnosis is not limited to emotional changes. Most people do not remember what happened during deep hypnosis. This "posthypnotic amnesia" can result from spontaneous deep hypnosis or from the suggestion of the hypnotist while the subject is in a trance state. Amnesia can involve all events of the trance state or only selected ones, or it can appear in connection with matters unrelated to the trance.

Can hypnosis be therapeutic?

Hypotherapists try to help patients tap into their own healing powers (Baker, 1987). Posthypnotic suggestions have helped relieve headaches, asthma, and stress-related skin conditions. One woman, who had suffered from open sores all over her body for over 20 years, was asked to imagine her skin cleansed, glowing, swimming in sunlight and feeling smooth and flawless. Within three months, his wounds were gone (Bowers, 1984). A statistical analysis of 18 studies showed that, on average, 70 percent of clients improved when therapy was provided with hypnosis. Hypnosis has been particularly helpful in the treatment of obesity. However, drug, alcohol, and smoking addictions did not respond well to hypnosis.

Can Hypnosis Reduce Pain?

Yes, hypnosis can relieve pain. When people who are not sick put their hands in an ice bath, they feel intense pain within 25 seconds. If hypnotized people accept the command not to feel pain, they report that they actually feel little pain. Some dentists claim that even mild hypnosis can reduce fear and thereby reduce sensitivity to pain. The use of hypnosis in surgery has flourished in Europe, and one Belgian medical group has performed more than 5,000 operations using a combination of hypnosis, local anesthesia, and light sedation.

Conclusion: In conclusion, hypnosis blocks the state of consciousness, but not the state of unconsciousness. Hypnosis is used for a variety of purposes, as

detailed above. The role of hypnosis in human life is quite sufficient. Another person's mind can be manipulated based on the hypnotist's goals. It is advisable to use hypnosis only for positive purposes. Hypnosis is necessary for people because it relieves pain and helps to form a new worldview.

References:

1. Mayers "Psychology" pp. 139-145
2. Z. Ibodullayev "Medical Psychology"
3. Arkhangel'skaya L.S. Zavist: psychological sources: monograph. - M.: Russian State Publishing House. social un-that, 2008.
- 4.<http://www.psychologytoday.com>
- 5.<http://www.kobo.com>
- 6.<http://www.britannica.com>
- 7.<http://www.medicalnewstoday>

WOC
WORLD
ONLINE
CONFERENCES

INTERNET INFORMATION AND ITS INTERNATIONAL SIGNIFICANCE

Dadakhan Raimbayev

Karakalpak State University

Karakalpak philology and journalism

student of the 4th stage of the faculty

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7030829>

Annotation: this article is written about the norms of international regulation of the internet and information on it.

Keywords: Legal, Resource, subject, mail:

The Internet does not have the status of a legal entity. For this reason, it is not subject to any international organization or specific state. There is no single Center for the distribution of internet resources, including a control center. That is why the materials and information resources used in the use of the internet have the right to private property. At the moment, there are three main groups of subjects on the internet. The creator of the software and the technical part of the information info graph of the network the expansion and development of its operation are the developers of information on the network and programmers who also provide services for connecting to the network. Being consumers of information and network services, in turn, hosting services to information consumers are divided into consumers and consumers of information mail services. Thus, the global internet is a system of developed relationships between different entities with needs and capabilities of different goals. This requires the regulation of their activities and the normative consolidation of their rights and obligations. In the process of managing the internet, many subjects are involved, including the state of civil society business. Since the 1980s, activities have begun to regulate the legal management of the internet in Europe and the United States. To date, there are several stages in the legal management of the internet. International stage, regional stage, national stage. The European Union's standards unify it the European Union is a World Intellectual Property Organization International Chamber of Commerce held international conferences on labor management of the European Economic Commission of the UN. The management of the Global network is enshrined in the Declaration of principles adopted at the Geneva stage of the World Summit on the Legal Information Society, in which public policy related to the internet is defined as the sovereign rights of states. For the last 10 years, the following legal norms have been developed in the rest of the industry. UNISTRA e-commerce act. Electronic signature act. By the European Union, however, the convention on the protection of individuals from automatic processing of personal data the

convention on the protection of individuals from automatic processing of personal data the convention on information and legal cooperation on the services of the additional protocol information society the European Union Convention on cybercrime the basic principles of combining internet regulation. It is indicated in the declaration on free communication on the internet. These cover the following. There are no restrictions on the content of information on the internet self-management of information content on the internet encourages it unprotected it prohibits its groups from using lock filters that interfere with the knowledge of information, in addition to the use of filters that protect access to certain internet sites. Creates the foundations and guarantees of fair trials in disputes. Within the framework of the 1997 International Chamber of Commerce, the general rules for digitally certified international trade and in 1908 the general principles of advertising and marketing on the internet were developed. The United Nations Economic Commission for Europe and the UN Center for trade facilitation and e-business adopted the electronic information exchange agreement for international commercial use in 1995, and the e-commerce agreement in 2000. In the countries of the European Union, the following documents were signed on the legal regulation of the internet. Therefore, in the development of international internet law, it is important to establish countries that are not covered by international legal agreements and to create a basis for their regulation on the basis of the norms of the international legal contract. The contract in the field of internet management the existing conflicts between the norms of law governments are concluded with equal participation of civil society and the private sector. International legal agreements must be resolved through such conditions, the legality of the norms of the relevant international legal agreement is guaranteed, and their implementation will be effective.

reference:

- 1.Modern internet journalism” Turayev Nurbek
- 2.Social Institute of journalism “ Fayzulla Muminov
- 3.Online Journalism and media” Nargiz Kasimova
- 4.Audiojournalism” Amirullo Karimov

